

"Bütün enbiyayı sâyesi altına alan risalet cenâhı ve bütün âlem-i İslâmı himayesine alan İslâmiyet cenahlarıyla, hakikatin tabakatında uçan ve bütün enbiya ve mürselîni, bütün evliya ve sıddıkîni ve bütün asfiya ve muhakkıkîni arkasına alıp, bütün kuvvetiyle vahdâniyeti gösterip, arş-ı ehadiyete yol açıp gösterdiği iman-ı billâh ve ispat ettiği vahdâniyet-i İlâhiyeye,.." Bu kısmı kısaca açıklar mısınız?

Bütün peygamberler Allah'ın varlığını ve birliğini insanlara anlatmış ve O'na karşı yapmaları gereken ubudiyet görevlerini talim etmişlerdir.

Peygamber Efendimizin (asm.) iman ve tevhid davası bütün peygamberlerin de davasıdır. Bu hususta en büyük imam O'dur, diğer bütün peygamberler onun sayesinde, yani gölgesi altındadır.

Onun iman ve tevhid davasını bütün peygamberler yanında bütün evliya ve asfiya, bütün sıddıklar ve muhakkıklar de tasdik etmişlerdir. Zaten, bütün bu nuranî zevat tevhid davasının meyveleridir.

Peygamberimizin ulvî mahiyeti ve kudsî davası [On Dokuzuncu Söz'ün Birinci Reşha'sında](#) şöyle dile getirilir:

"...Bütün enbiya hayattar kökleri, bütün evliya tarâvettar semereleri bir şecere-i nuraniyedir ki, herbir dâvâsını, mucizatlarına istinat eden bütün enbiya ve kerametlerine itimat eden bütün evliya tasdik edip imza ediyorlar."

Zira, o 'Lâ ilâhe illâllah' der, dâvâ eder."

Metinde geçen, "evliya ve sıddıkîn, asfiya ve muhakkıkîn" üzerinde de kısaca duralım:

Evliya, "seven ve sevilen kullar" demek olup, bu dört zümrenin hepsini içine alır.

Asfiya ifadesi, veli kullar içerisinde, daha çok, ilim erbabı olan kimseler için kullanılır.

Siddıklar; evliya ve asfiya içerisinde manen en ileride olan kimselerdir. Nitekim, ayet-i kerimede (Nisâ, 4/69) sırat-ı müstakim ehli kimseler sayılırken, “*nebler, siddıklar, şüheda ve salihler*” şeklinde bir sıralama vardır. Buna göre, siddıklar peygamberlerden sonra en ileri makamdaki kimseler demek olur. Bunlar

“Alimler peygamberlerin varisidir.”

hadis-i şerefinin haber verdiği, müçtehidler, müceddidler ve manen vazifeli diğer büyük âlimlerdir.

Muhakkik; “*tahkik eden, hakikati araştırıp bulan, tahkiki imana ermiş, eşyanın ve hadiselerin iç yüzlerini inceleyen, onlara vakıf olan*” gibi manalara gelir.

Bu dört zümrenin hepsi sırat-ı müstakim ehlidirler, hepsi Allah’ın sevgili kullarıdır. Ancak, hangi büyük zatın hangi gruba dahil olduğunu ancak Allah bilir.